

ΦΘΙΝΟΥΣΕΣ ΤΑΛΑΝΤΩΣΕΙΣ**A. Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής**

1. Σε μια φθίνουσα ταλάντωση η σταθερά απόσβεσης b εξαρτάται από
  - α. την ταχύτητα του σώματος που ταλαντώνεται.
  - β. την πυκνότητα και το μέγεθος του αντικειμένου που κινείται.
  - γ. τις ιδιότητες του μέσου, το σχήμα και το μέγεθος του αντικειμένου που κινείται.
  - δ. τις ιδιότητες του μέσου, την πυκνότητα και τον όγκο του αντικειμένου που κινείται.
2. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή;
  - α. Σε όλα τα συστήματα που ταλαντώνονται επιδιώκεται η ελαχιστοποίηση της απόσβεσης.
  - β. Σε όλα τα συστήματα που ταλαντώνονται επιδιώκεται η μεγάλη απόσβεση.
  - γ. Στο σύστημα ανάρτησης του αυτοκινήτου (αμορτισέρ) είναι επιθυμητή η μεγάλη απόσβεση.
  - δ. Σε ένα εκκρεμές ρολοί επιδιώκεται η μεγιστοποίηση της απόσβεσης.
3. Στη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$, η σταθερά Λ εξαρτάται από:
  - α. τη σταθερά απόσβεσης b και τη μάζα του ταλαντούμενου σώματος.
  - β. τη σταθερά απόσβεσης b και την πυκνότητα του ταλαντούμενου σώματος.
  - γ. την ταχύτητα ταλάντωσης και τη σταθερά απόσβεσης b .
  - δ. την ταχύτητα του ταλαντούμενου σώματος.

B. Ερωτήσεις Σωστού - Λάθους

1. Σε σύστημα ελατηρίου - σώματος, εκτός από τη δύναμη επαναφοράς ενεργεί και δύναμη αντίστασης $F=-bv$, όπου b η σταθερά απόσβεσης και v η ταχύτητα του σώματος.
Να επιλέξετε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές.
  - α. Το πλάτος της ταλάντωσης ελαττώνεται γραμμικά σε συνάρτηση με τον χρόνο.
  - β. Η μηχανική ενέργεια του συστήματος παραμένει σταθερή.
  - γ. Ο ρυθμός ελάττωσης του πλάτους εξαρτάται από τη σταθερά απόσβεσης b .
  - δ. Η περίοδος της ταλάντωσης παραμένει σταθερή, ανεξάρτητη από το πλάτος της ταλάντωσης.
2. Σε μια φθίνουσα ταλάντωση στην οποία ενεργεί δύναμη αντίστασης $F=-bv$, όπου b η σταθερά απόσβεσης και v η ταχύτητα, διαπιστώνουμε ότι το πλάτος της ταλάντωσης μειώνεται με το χρόνο σύμφωνα με τη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$.
Να επιλέξετε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές.
  - α. Ο λόγος δύο διαδοχικών μέγιστων απομακρύνσεων προς την ίδια κατεύθυνση διατηρείται σταθερός.
  - β. Η σταθερά Λ εξαρτάται από την ταχύτητα ταλάντωσης και το σχήμα του ταλαντούμενου σώματος.
  - γ. Όταν η σταθερά απόσβεσης b μεγαλώνει, το πλάτος της ταλάντωσης μειώνεται πιο αργά.
  - δ. Στις ακραίες περιπτώσεις στις οποίες η σταθερά απόσβεσης παίρνει πολύ μεγάλες τιμές, η κίνηση γίνεται απεριοδική.

Γ. Προτάσεις συμπλήρωσης κενών

1. Συμπληρώστε τα παρακάτω κενά με μία ή περισσότερες λέξεις.
Στην περίπτωση των ηλεκτρικών ταλαντώσεων, ο κύριος λόγος της απόσβεσης είναι ..... η αύξηση της οποίας συνεπάγεται πιο ..... απόσβεση της ταλάντωσης και μικρή ..... της περιόδου της. Η περίοδος μπορεί να θεωρηθεί ..... για ορισμένη τιμή της αντίστασης, ενώ η ταλάντωση γίνεται απεριοδική στην περίπτωση που ..... υπερβεί κάποιο όριο.

Δ. Ερωτήσεις με αιτιολόγηση.

1. Ένα σύστημα ξεκινά φθίνουσες ταλαντώσεις με αρχική ενέργεια 100J και αρχικό πλάτος A_0 . Το έργο της δύναμης αντίστασης μετά από N ταλαντώσεις είναι 84J. Άρα το πλάτος ταλάντωσης μετά από N ταλαντώσεις είναι:

α. $\frac{A_0}{4}$ **β.** $4 \frac{A_0}{16}$ **γ.** $4 \frac{A_0}{10}$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

2. Το πλάτος μιας φθίνουσας ταλάντωσης δίνεται από τη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$. Ο χρόνος που απαιτείται ώστε η ολική ενέργεια της ταλάντωσης να γίνει η μισή της αρχικής ($E=E_0/2$) είναι:

α. $t = \ln 2 / \Lambda$.   **β.** $t = \ln 2 / 2\Lambda$.   **γ.** $t = \Lambda / \ln 2$.

Ποια είναι η σωστή πρόταση; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

3. Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται οι μέγιστες απομακρύνσεις μιας μηχανικής ταλάντωσης για δύο χρονικές στιγμές. Αν γνωρίζουμε ότι η περίοδος της ταλάντωσης είναι 1s και η δύναμη αντίστασης είναι της μορφής $F=-bv$ να συμπληρωθεί ο πίνακας.

4. Το πλάτος μιας φθίνουσας ταλάντωσης δίνεται από τη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$. Ο χρόνος που απαιτείται ώστε το πλάτος της ταλάντωσης να γίνει το μισό του αρχικού ($A=\frac{A_0}{2}$) είναι:

α. $t = \frac{\ln 2}{\Lambda}$ **β.** $t = \frac{\ln 4}{\Lambda}$ **γ.** $t = \frac{\Lambda}{\ln 2}$

Ποια είναι η σωστή πρόταση; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

5. Σε μια φθίνουσα ταλάντωση, οι μονάδες της σταθεράς απόσβεσης b στο S.I. είναι :

α. Kg.s.   **β.** s/kg.   **γ.** kg/s.

Ποια είναι η σωστή πρόταση; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Ε. Ασκήσεις

1. Σώμα μάζας 1kg εκτελεί φθίνουσα αρμονική ταλάντωση και το πλάτος μειώνεται με το χρόνο σύμφωνα με τη σχέση $A=0,1e^{-\Lambda t}$ (S.I.), με $t=NT$ ($N=0,1,2,3,\dots$), όπου T είναι η περίοδος της φθίνουσας ταλάντωσης. Τη στιγμή $t=0$ η ενέργεια της ταλάντωσης του σώματος είναι ίση με 2J, ενώ τη στιγμή t_1 το πλάτος της ταλάντωσης είναι το μισό του αρχικού. Να βρεθούν:

α. Το πλάτος της ταλάντωσης τη χρονική στιγμή $t_2=4t_1$.

β. Η περίοδος T της ταλάντωσης.

γ. Το ποσοστό % της αρχικής ενέργειας που μετετράπη σε θερμότητα κατά τη διάρκεια της φθίνουσας ταλάντωσης από την αρχή μέχρι τη χρονική στιγμή $t=2t_1$.

2. Το πλάτος μιας φθίνουσας αρμονικής ταλάντωσης μειώνεται εκθετικά με το χρόνο σύμφωνα με τη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$ και υποδιπλασιάζεται σε χρόνο $t=5s$.

Χρόνος /s	0	1	2	3
Μέγιστη απομάκρυνση /cm	$A_0=...$	$A_1=12$	$A_2=9$	$A_3=...$

α. Ποια είναι η τιμή της σταθεράς Λ της ταλάντωσης;

β. Πόσος χρόνος χρειάζεται ώστε το πλάτος της ταλάντωσης να μείνει το 1/8 του αρχικού;

γ. Ποιο κλάσμα της αρχικής του ενέργειας χάνει το ταλαντούμενο σύστημα στο χρονικό διάστημα που πρέπει να περάσει για να γίνει το πλάτος το 1/8 του αρχικού;

Δίνεται $\ln 2=0,7$.

3. Το πλάτος μιας φθίνουσας αρμονικής ταλάντωσης μειώνεται εκθετικά με το χρόνο σύμφωνα με τη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$. Το πλάτος της ταλάντωσης τη χρονική στιγμή $t=0$ είναι $A_0=8\text{cm}$ και τη χρονική στιγμή $t=20\text{s}$ είναι $A_1=2\text{cm}$.
- Ποια είναι η τιμή της σταθεράς Λ της ταλάντωσης;
  - Πόσος χρόνος χρειάζεται ώστε το πλάτος της ταλάντωσης να μείνει το $1/2$ του αρχικού;
  - Ποιο είναι το πλάτος της ταλάντωσης τη χρονική στιγμή $t=30\text{s}$;
- Δίνεται $\ln 2=0,7$.
4. Το πλάτος μιας φθίνουσας αρμονικής ταλάντωσης μειώνεται εκθετικά με το χρόνο σύμφωνα με τη σχέση $A=A_0e^{-\Lambda t}$. Η σταθερά Λ της ταλάντωσης ισούται με $\Lambda=0,014\text{ s}^{-1}$.
- Να βρείτε μετά από πόσο χρονικό διάστημα το σύστημα θα έχει χάσει τα $3/4$ της αρχικής του ενέργειας .
  - Να υπολογιστεί ο αριθμός των ταλαντώσεων N που πραγματοποιεί το σύστημα μέχρι να υποτετραπλασιαστεί η αρχική του ενέργεια.
  - Αν τη χρονική στιγμή $t=0$ η ενέργεια της ταλάντωσης είναι E_0 και μετά από χρόνο $\Delta t=t_1$ η % ελάττωση της ενέργειας ταλάντωσης είναι 36% , να βρείτε την % ελάττωση του πλάτους της ταλάντωσης.
- Δίνεται ότι η περίοδος των ταλαντώσεων είναι $T=0,5\text{s}$ και $\ln 2=0,7$.
5. Το πλάτος μιας φθίνουσας αρμονικής ταλάντωσης μειώνεται εκθετικά με το χρόνο σύμφωνα με τη σχέση $A=A_0e^{-\ln 4 \cdot t}$. Σε χρονικό διάστημα $10T$, όπου T η περίοδος της φθίνουσας ταλάντωσης, το πλάτος ελαττώνεται κατά 50% . Να υπολογίσετε:
- την περίοδο T της φθίνουσας ταλάντωσης.
  - τον αριθμό των ταλαντώσεων N που πρέπει να πραγματοποιηθούν ώστε το πλάτος να μειωθεί από $\frac{A_0}{4}$ σε $\frac{A_0}{16}$.
  - Το κλάσμα της αρχικής ενέργειας που έχασε ο ταλαντωτής στο χρονικό διάστημα που πέρασε για να ελαττωθεί το πλάτος της ταλάντωσης από $\frac{A_0}{4}$ σε $\frac{A_0}{16}$.